

Branioci strahuju da ce njihov klijent biti zrtvovan

Author: [Michael Farquhar](#)

Pred sudom je receno da bivsi zapovjednik Treceg korpusa ne bi trebalo da ispasta za zlocine koje su navodno pocinili mudzahedini

Advokati Envera Hadzihasanovica, bivseg generala bosanske vojske, zapoceli su ovog tjedna dokazni postupak obrane upozorenjem da se nipošto ne bi smjelo dogoditi da njihov sticenik postane zrtveni jarac.

Oni su izveli i prvog svjedoka, koji je pred sudom govorio o zapovjednoj strukturi bosanske vojske i pritom opisao i optuzenikova nastojanja da ocuva red i disciplinu u formacijama kojima je zapovijedao.

Hadzihasanovic je zajedno s Amirom Kuburom (oficirom koji mu je u ratu bio potcinjen) optuzen da nije preduzeo nista kako bi spriječio ili kaznio ratne zlocine koje su – u vrijeme dok su 1993. u srednjoj Bosni bjesnili sukobi izmedju bosanskih i hrvatskih snaga – pocinile osobe pod njegovim zapovjednistvom.

Radi se o prvom sudjenju pred Tribunalom koje se u cijelosti temelji na takozvanoj “zapovjednoj odgovornosti” – ideji da ratni zapovjednici mogu biti proglašeni osobno odgovornima za zlocine koje su pocinile osobe pod njihovom komandom, i to nezavisno jesu li su ih, ili nisu, sami naredili.

No, branilac Stefan Burgon (Stephane Bourgon) je u svojoj uvodnoj rijeci 18. listopada/oktobra rekao da je Hadzihasanovic u ratu sudjelovao pod okolnostima u kojima je bilo “nemoguće” ostvariti ono za sto je kao general bio odgovoran i osigurati da se osobe pod njegovim zapovjednistvom ponasaju u granicama zakona.

Medju zlocinima koji su obuhvaceni optuznicom koja je protiv Hadzihasanovica i Kubure podignuta spominju se i navodna ubojstva i maltretiranja nemuslimanskih civila i boraca, te pljackanje i unistenje njihovih ognjista. Hadzihasanovica se tereti i za stetu koja je nacinjena na dvama hrvatskim (katolickim) crkvama.

Jedna od kljucnih optuzbi odnosi se na to da se pod zapovjednistvom dvojice okrivljenih tokom 1993. nalazio i veliki broj “mudzahedina” – stranih dobrovoljaca koji su u Bosnu doputovali kako bi se borili na muslimanskoj strani. Navodno su oni bili umijesani i u niz zlocina koji se navode u optuznici, ukljucujuci i teska premlacivanja zarobljenika.

Burgon je, medjutim, ponudio sasvim drugacije vidjenje odnosa izmedju mudzahedina i bosanske vojske od onoga koje su prethodno zastupali tuzioci. On, naime, tvrdi da radikalni borci ne samo da nisu bili sastavni dio Hadzihasanovicevog Treceg korpusa, nego da zapravo “nisu ni bili povezani s vojskom”, te da su zbog svog ponasanja za optuzenog predstavljali veliki problem.

“Hadzihasanovic ne bi trebalo da, samo zbog toga sto je u Bosni i Hercegovini boravio u isto vrijeme [kada i oni], snosi bilo kakve posljedice zbog onoga sto su ucinili mudzahedini”, rekao je on.

Burgon je takodjer istakao i da je tuzilastvo u dokaznom postupku vodjenom protiv njegovog klijenta pokusalo skrenuti paznju s konteksta u kojem je on bio prinudjen djelovati u vrijeme dok je obavljao duznost zapovjdnika Treceg korpusa.

On je ukazao na cinjenicu da je Bosna bila nespremna za rat koji je izbio 1992., te da je "vojska u osnivanju bila izlozena svim mogucim zamkama i teskocama", ukljucujuci nedostatak kvalificiranog osoblja, kao i ozbiljan manjak naoruzanja, koji je bio posljedica embarga na uvoz zavedenog od strane Ujedinjenih naroda.

Pod takvim okolnostima, Hadzihasanovic je – po rijecima njegovog branioca – svakodnevno radio i po dvadeset sati, pa je pred kraj ljeta 1993. "zamalo umro od iscrpljenosti".

Branilac je negirao tvrdnje optuzbe da ti faktori nisu ni od kakvog znacaja za sudski proces koji je u toku, napominjuci da su upravo oni znacajno utjecali na svakodnevni zivot zapovjednika koji je bio uvucen u rat.

"Tuzilastvo pokusava okoncati diskusiju", rekao je Burgon. "Mi je pokusavamo otvoriti."

Burgon je u svom uvodnom izlaganju pobrojao optuzbe protiv svog klijenta, da bi potom u najkracim crtama nagovijestio kako ce u daljem toku sudjenja odgovoriti na svaku od njih. On namjerava pokazati da se neki od navodnih zlocina nisu ni dogodili, da izvjesni pocinioci nisu bili pod Hadzihasanovicevom komandom, te da u pojedinim slucajevima okrivljeni jednostavno nije bio upoznat s onim sto se zapravo desavalo.

Takodje je najavio i da ce pokazati kako su u mnogim situacijama Hadzihasanovic ili neki od oficira koji su se nalazili pod njegovim zapovjednistvom zaista poduzeli mjere protiv onih koji su se ogrjesili o medjunarodno pravo.

Na saslusanjima odrzanim 19. i 20. listopada/oktobra pojavio se i prvi svjedok kojeg je Burgon pozvao u namjeri da potkrijepi tvrdnje koje je iznio u svom uvodnom obracanju. Prvi pripadnik Treceg korpusa koji se pojavio pred sudom bio je Zijad Caber. Rijec je o zapovjedniku jedne od brigada koje su se, u razdoblju obuhvacenom optuznicom, nalazile pod Hadzihasanovicevim zapovjednistvom.

On je pred sudom govorio o problemima s kojima se njegova brigada suocavala tokom 1993., ukazujući na oskudicu u oruzju i hrani, kao i na sukobe sa snagama lokalnih Hrvata, za koje su se svi nadali da ce im biti saveznici u borbi protiv zajednickog (srpskog) neprijatelja.

Svjedok je rekao i da je on osobno insistirao da jedinice koje su bile pod njegovim zapovjednistvom postuju zivote civila i njihovu imovinu. Istakao je da su njegove formacije sprijecile pljacku u onim selima koje su prethodno napustili bosanski Hrvati, te da su istovremeno bile "poduzete mjere za sprijecavanje svega sto bi se kosilo sa Zenevskom konvencijom".

Pa ipak, svjedok je priznao kako ne se moze sjetiti da je ikada dobio bilo kakva naredjenja koja su se izricito ticala Zenevske konvencije i medjunarodnog prava, premda je rekao i da misli kako je "morao dobiti nesto sto je imalo taj smisao".

Na zahtjev branilaca, Caber je takodjer pred sudom prokomentirao izvjestan broj dokumenata, medju kojima su bila i naredjenja zapovjednistva Treceg korpusa koja su se odnosila na disciplinu u njegovim redovima.

Na pitanje o mudzahedinima, Caber je odgovorio da ih u zoni njegove nadleznosti nije bilo, ali se prisjetio kako je o toj temi razgovarao sa bivsim nacelnikom Treceg korpusa, generalom Mehmedom Alagicem, koji je prvobitno bio optuzen zajedno s Hadzihasanovicem, ali je u medjuvremenu (prije no sto je slucaj dospio pred sud) preminuo.

Caber je rekao i da su strani borci odbili da budu stavljeni pod Alagicevu komandu, a prisjetio se i da mu je general rekao da su oni prilično problematični, te da postoje samo vlastita pravila. Svjedok ih je, stovise, nazvao “nekom vrstom kancera u njegovoj [Alagicevoj] operativnoj zoni”.

Suci su pak 19. listopada/oktobra saopćili da će braniocu odobriti podnošenje žalbe na njihovu odluku da Hadzihasanovića i Kuburu, nakon dokaznog postupka optužbe, ne oslobode svih optužbi.

Oni su pritom odbacile citav niz argumenata iznesenih u najavi žalbe – pored ostalog i da nisu uzele u obzir one dokaze koji su išli u prilog obrani, kao i da su tri optužbe iz optužnice nedovoljno precizno formulisane, te da samim tim nisu ni validne.

Usprkos tome, Burgonu i njegovim suradnicima dozvoljeno je obraćanje žalbenom vijeću i omogućeno da zatraže da se ono izjasni spadaju li spomenute tri optužbe u nadležnost Tribunala. Obrana će u međuvremenu nastaviti izvoditi svjedoke.

Michael Farquhar je izvjestac IWPR-a iz Haga.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/branioci-strahuju-da-ce-njihov-klijent-bit-zrtvovan>